

(๓๑)

คำพิพากษา

สำหรับศาลใช้

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๓๓๖ / ๒๕๕๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๗ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ความแพ่ง

ระหว่าง

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

โจทก์

นางฉวี ไกรมณีย์

จำเลย

เรื่อง

ที่ดิน

ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ลงวันที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ฎีกาคัดค้าน

คำพิพากษา

สำเนาถูกต้อง

ศาลฎีกา รับวันที่ ๓๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

พุทธศักราช ๒๕๕๕

ผู้พิพากษา
นิติกรชำนาญการ

- ๒ -

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๖ มีพระราชกฤษฎีกา

กำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยให้ที่ดินในเขตท้องที่ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ภายใน แนวเขตตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โจทก์จึงเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ ในที่ดินที่เป็นเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าว และนำไปจัดการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกร เมื่อมีบุคคลได้รับ อนุญาตให้เข้าไปทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว บุคคลนั้นจะโอนสิทธิไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่ การตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยชอบธรรม เมื่อวันที่ ๒๕ (ที่ถูก ๒๖) เมษายน ๒๕๔๔

จำเลยได้นำหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๓๐ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เนื้อที่ ๑๒ ไร่ ๑ งาน อ้างว่าได้มาโดยการรับมรดกจาก นายเหลี่ยม พละกล้า ไปยื่นขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัด ขอนแก่น สาขาน้ำพอง เจ้าพนักงานที่ดินได้สอบสวนและดำเนินการตามคำขอของจำเลย

โจทก์ได้สำรวจรังวัดและสอบสวนสิทธิเห็นว่าบริเวณที่ดินที่มีการแจ้งการครอบครองจะต้องเป็นไป

ตามแผนที่ต้นร่างของโจทก์ จึงได้คัดค้านเพราะเห็นว่าเป็นการนำรังวัดออกหนังสือรับรอง

การทำประโยชน์รุกกล้าเข้าไปในเขตปฏิรูปที่ดินของโจทก์เนื้อที่ ๙ ไร่ ๓ งาน ๖๖ ตารางวา

ตัวเนาถูกฟ้อง

Amr

(นางวิไลลักษณ์ บุตรดา)

นิติกรชำนาญการ

- ๓ -

ต่อมาวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น สาขาน้ำพอง ได้ทำการ
สอบสวนเปรียบเทียบการคัดค้านการขออนุญาตหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของจำเลย แล้วมี
คำสั่งให้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์แก่จำเลยตามที่ร้องขอสอบสวน โดยระบุว่าหากโจทก์
ไม่พอใจให้ไปดำเนินการฟ้องต่อศาลภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันทราบคำสั่ง ต่อมาวันที่ ๓
ตุลาคม ๒๕๕๖ สำนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น สาขาน้ำพอง ได้ออกหนังสือรับรอง
การทำประโยชน์ เลขที่ ๓๖๙๗ เล่ม ๓๗ ข. หน้า ๔๗ ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง
จังหวัดขอนแก่น ให้แก่จำเลย อันเป็นการโต้แย้งสิทธิโจทก์ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย
ขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนคำขออนุญาตหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของจำเลยและเพิกถอน
หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ ๓๖๙๗ เล่ม ๓๗ ข. หน้า ๔๗ ตำบลบ้านขาม
อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องเพราะหนังสือมอบอำนาจโจทก์เป็น

เอกสารปลอม โจทก์นำคดีมาฟ้องจำเลยเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จำเลยครอบครอง

ทำประโยชน์ในที่ดินโดยครอบครองต่อจากนางเพ็ง โคตรชุม มารดาของจำเลย โดยสงบเปิดเผย

เป็นที่รู้จักทั่วไป ไม่มีผู้ใดโต้แย้งคัดค้านเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๑๐ ปีเศษ จำเลยยื่นข้ออ้าง
สิทธิในที่ดินโดยสันติวิธี

สำเนาถูกต้อง
[Signature]

(๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

- ๔ -

หนังสือรับรองการทำประโยชน์และการที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น สาขาน้ำพอง

ดำเนินการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าว ขอบด้วยกฎหมาย ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษากลับ ให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์

เลขที่ ๓๖๙๗ เล่ม ๓๗ ข. หน้า ๔๗ ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษา ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า โจทก์

เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ มีนายอนันต์

ภูสิทธิกุล เป็นเลขธิการผู้ทำการแทน โจทก์มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

เพื่อเกษตรกรรม มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการนำที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ที่ได้มา

สำหรับปลูกต้นไม้

เพื่อเกษตรกรรม กล่าวคือ ปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

นางวิไลลักษณ์ บุตรต

โดยรับทำที่ดินของรัฐบาลหรือที่ดินที่ได้รับจัดซื้อ

(๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

- ๕ -

หรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดินซึ่งมิได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเอง หรือมีที่ดินเกินสิทธิ
ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มี
ที่ดินของตนเอง หรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ และสถาบันเกษตรกร
ได้เช่าซื้อ เช่าหรือทำประโยชน์โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม
การปรับปรุงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ตลอดจนการผลิตและการจำหน่ายให้เกิดผลดียิ่งขึ้น
รวมทั้งมีอำนาจดำเนินการทั้งหลายตามวัตถุประสงค์ดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๔, ๖ และ ๘ โจทก์มอบอำนาจให้
ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นฟ้องคดีนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นได้มอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดิน
จังหวัดขอนแก่นฟ้องคดีแทน เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกา
กำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยให้ที่ดินในเขตท้องที่ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โจทก์จึงเป็นผู้
มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่เป็นเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าว และนำไปจัดการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกร
(นางวิไลลักษณ์ บุตรตบ)

สำเนาถูกต้อง

[Signature]

นิติกรชำนาญการ

(๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

- ๖ -

มิได้ เว้นแต่การตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม เมื่อวันที่ ๒๕ (ที่ถูก ๒๖) เมษายน
๒๕๔๕ จำเลยได้นำหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๓๐ หมู่ที่ ๙
ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เนื้อที่ ๑๒ ไร่ ๑ งาน อ้างว่าได้มา
โดยการรับมรดกจากนายเหลียม พละกล้า ไปยื่นขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ต่อ
สำนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น สาขาน้ำพอง เจ้าพนักงานที่ดินได้สอบสวนและดำเนินการ
ตามคำขอของจำเลย โจทก์ได้สำรวจจริงวัดและสอบสวนสิทธิแล้วเห็นว่าบริเวณที่ดินที่มีการ
แจ้งการครอบครองจะต้องเป็นไปตามแผนที่ดินร่างของโจทก์ จึงได้คัดค้านเพราะเห็นว่า
เป็นการนำรังวัดออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์รุกล้ำเข้าไปในเขตปฏิรูปที่ดินของโจทก์
เนื้อที่ ๙ ไร่ ๓ งาน ๑๖ ตารางวา ต่อมาวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖ เจ้าพนักงานที่ดิน
จังหวัดขอนแก่น สาขาน้ำพอง ได้ทำการสอบสวนเปรียบเทียบการคัดค้านการขอออกหนังสือ
รับรองการทำประโยชน์ของจำเลยแล้วมีคำสั่งให้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์แก่
จำเลยตามที่รังวัดสอบสวน โดยระบุว่าหากโจทก์ไม่พอใจให้ไปดำเนินการฟ้องต่อศาลภายใน
๖๐ วัน นับตั้งแต่วันทราบคำสั่ง ต่อมาวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ สำนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น บุตรดา
ชลบแก้ว สาขาน้ำพอง ได้ออกคำสั่งให้โจทก์

สำเนาถูกต้อง

[Signature]

(นางสาวเสาวลักษณ์ บุตรดา)

นิติกรชำนาญการ

- ๗ -

หน้า ๔๗ ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ให้แก่จำเลยอันเป็นการโต้แย้งสิทธิ
ของโจทก์ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ตามเอกสารหมาย จ.๑ ถึง จ.๑๕

จำเลยนำสืบว่า จำเลยเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อจากนางเพ็ง
โคตรชุม มารดา ซึ่งเป็นบุตรของนายเหลี่ยม พละกล้า เจ้าของที่ดินเดิม ต่อมาจำเลยได้นำ
หลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๓๐ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำ
พอง จังหวัดขอนแก่น ไปยื่นต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์
ต่อมาสำนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น สาขาน้ำพอง ได้ไปสำรวจ รังวัด ออกหนังสือรับรอง
การทำประโยชน์ เลขที่ ๓๖๘๗ เล่มที่ ๓๗ ข หน้า ๔๗ ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง
จังหวัดขอนแก่น ให้แก่จำเลย การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวนี้ เป็นการ
ออกโดยชอบด้วยกฎหมาย

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ขอให้จริงรับฟังเป็นยุติโดยคู่ความ
ไม่ฎีกาโต้แย้งว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.
๒๕๑๘ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๖ มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่
(นางวิไลลักษณ์ บุตรต.)

ดำรงตำแหน่ง... อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น... ศาลฎีกา... **นิติกรชำนาญการ**

(๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

- ๘ -

ปฏิรูปที่ดิน โจทก์จึงเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๖

เมษายน ๒๕๔๕ จำเลยได้นำหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๓๐

หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เนื้อที่ ๑๒ ไร่ ๑ งาน ซึ่งรับ

มรดกจากนางเพ็ง มารดา มายื่นคำขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.)

ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น สาขาน้ำพอง โดยเดิมที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นของ

นายเหลียม พละกล้า บิดาของนางเพ็งที่ได้แจ้งการครอบครองไว้เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์

๒๕๔๘ เจ้าพนักงานที่ดินได้ทำการสอบสวนและดำเนินการสำรวจรังวัดและสอบสวนสิทธิแล้ว

ปรากฏว่ามีการนำรังวัดรุกล้ำเข้าไปในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรของโจทก์เป็นเนื้อที่

๙ ไร่ ๓ งาน ๑๖ ตารางวา โจทก์ตรวจสอบแล้วเห็นว่าการรังวัดของเจ้าพนักงานที่ดิน

จังหวัดขอนแก่น สาขาน้ำพอง ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ข้อ ๑๐ จึงมีหนังสือคัดค้านการดำเนินการขอออกเอกสารสิทธิ

หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ดังกล่าว เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น

สาขาน้ำพอง ได้ทำการสอบสวนเปรียบเทียบแล้วมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖

ให้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์

(นางวิไลลักษณ์ บุตรดี)

ผู้พิพากษาภาคচার

- ๙ -

๒๕๔๖ ได้มีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๖๔๗ เล่ม ๓๗ ข.

หน้า ๔๗ ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เนื้อที่ ๑๓ ไร่ ๑ งาน

๘๑ ตารางวา ให้แก่จำเลยตามเอกสารหมาย จ.๑๔ คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลย

ประการแรกว่า การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เอกสารหมาย จ.๑๔

ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า รายละเอียดตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑)

เลขที่ ๓๐ เอกสารหมาย จ.๒ ที่จำเลยยื่นคำขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์

(น.ส. ๓ ก.) ระบุอาณาเขตว่าทิศเหนือจดป่า ระยะ ๑ เส้น ทิศใต้จดนายลัด พละกล้า

ระยะ ๓ เส้น ทิศตะวันออกจดป่า ระยะ ๖ เส้น และทิศตะวันตกจดนายดวน ลีเอียง

หรือลีเอียง ระยะ ๖ เส้น ๑๐ วา แต่ผลการรังวัดเพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์

(น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๖๔๗ ระบุว่าทิศเหนือมีระยะ ๖ เส้น ๑๐ วา ทิศใต้ระยะ ๖ เส้น

ทิศตะวันออกระยะ ๑ เส้น และทิศตะวันตกระยะ ๓ เส้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับแบบ

แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๓๐ แตกต่างกันทั้งรูปที่ดิน ลักษณะ ความกว้างยาว

ของอาณาเขตแต่ละด้านที่ติดกับที่ดินข้างเคียงโดยสิ้นเชิง แม้เจ้าพนักงานที่ดินผู้ทำการรังวัด

จะอ้างว่าได้ตรวจสอบหลักฐานที่ดินซึ่งมีลักษณะ

สำเนาถูกต้อง

(นางวิไลลักษณ์ บุตรด .

(๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

- ๑๐ -

คลาดเคลื่อนไม่ตรงกับความเป็นจริงเพราะมีการแจ้งการครอบครองที่ดินพิพาทตั้งแต่ปี ๒๕๔๘

ซึ่งผู้แจ้งอาจะระบุอาณาเขตข้างเคียงแต่ละด้านโดยอาศัยความสามารถของวิญญูชนด้วยการสังเกต

ดวงอาทิตย์ซึ่งเป็นไปตามวิถีประจำวันโดยประมาณ โดยไม่มีเครื่องมือกำหนดทิศ ทำให้

เกิดแนวเหนือ-ใต้เอียงจากทิศเหนือจริงไปประมาณ ๔๕ องศา และได้ตรวจสอบทบทวนระยะ

แต่ละด้านที่ระบุในแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๓๐ ตามที่ผู้แจ้งเข้าใจในขณะ

แจ้งแล้วถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

(พ.ศ.๒๕๓๒) ข้อ ๑๐ แล้วก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับแผนที่ต้นร่างโครงการป่าดงช้าง

เอกสารหมายเลข ๕ ซึ่งเป็นการแสดงรายการรังวัดเฉพาะรายแล้วหากมีการปรับทิศทางที่ตั้ง

ที่ดินพิพาทใหม่ตามที่เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการที่ดินดังกล่าวจะไม่มีส่วนใดจดที่ดินของนายลัด

พละกล้า และแม้จะฟังว่าที่ดินด้านทิศเหนือที่นายไกรศรี ลีเอียงหรือลีเอียง และนางทองสินธุ์

ลีเอียงหรือลีเอียง ครอบครองจะเป็นแปลงเดียวกับที่นายดวน ลีเอียงหรือลีเอียง เคยครอบครอง

(ด้านทิศตะวันตก ตามหลักฐานข้างเคียงในแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เดิม) ก็ตาม

ระยะที่มีอาณาเขตติดต่อกันตามรูปที่ดินใหม่ก็มีระยะไม่ถึง ๖ เส้น ๑๐ วา ขณะที่ระยะ

ความถูกต้อง
นางวิไลลักษณ์ บุตรตา

- ๑๑ -

ทิศตะวันออกจะมีที่ดินบางส่วนรुक้าเข้าไปในที่ดินของนางมานิตย์ กัณหา ด้วย ประกอบ
 กับตามระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ข้อ ๑๐
 เอกสารหมาย จ.๘ กำหนดว่า “ในกรณีที่ที่ดินนั้นมีด้านหนึ่งด้านใดหรือหลายด้านจดที่ป่า
 หรือที่รกร้างว่างเปล่าและระยะที่วัดได้เกินกว่าระยะที่ปรากฏในหลักฐานการแจ้งการครอบครอง
 ให้ถือระยะที่ปรากฏในหลักฐานการแจ้งการครอบครองเป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดิน
 หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์” แม้จำเลยจะอ้างในฎีกาว่าพันจ่าเอกชัยณรงค์ กัณหา
 พยานจำเลยเบิกความว่า ที่ดินพิพาทไม่ได้มีป่าอยู่แล้ว ก็เป็นความเข้าใจของพยานเองเพราะ
 เจ้าพนักงานที่ดินต้องรังวัดตามหลักฐานที่ระบุในแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑)
 เมื่อในแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เอกสารหมาย จ.๒ ระบุว่าด้านทิศเหนือและ
 ทิศตะวันออกจดป่า เจ้าพนักงานที่ดินก็ต้องรังวัดและปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการ
 จัดที่ดินแห่งชาติดังกล่าว ข้ออ้างข้อนี้ของจำเลยจึงไม่มีน้ำหนักรับฟัง เมื่อพิจารณาเหตุผลอื่น
 ดังวินิจฉัยแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า ข้ออ้างของเจ้าพนักงานที่ดินผู้ทำการรังวัดที่ผู้แจ้ง

จำทิศทางตลาดเคลื่อนจึงขาดเหตุผลรองรับและไม่มีหลักฐานใดมาพิสูจน์ยืนยัน ดินนี้จึงถูกต้อง

ว่ามีการแจ้งครอบครองตลาดเคลื่อนอย่างไร ทั้งได้ความจากคำเบิกความของจำเลยว่า ขณะแจ้ง

(นางวิไลลักษณ์ บุตรดำ)
 ข้าราชการนาอนุการ

- ๑๒ -

การครอบครองที่ดินดังกล่าวนายเหลียม พละกล้า ผู้แจ้งดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นผู้
 มีความรู้ประสบการณ์ดีกว่าชาวบ้านหรือวิญญูชนโดยทั่วไป จึงไม่น่าเชื่อว่าจะมีการแจ้งทิศ
 คลาดเคลื่อนตามที่เจ้าพนักงานที่ดินอ้าง ประกอบกับจำเลยได้ให้ถ้อยคำไว้กับนายเสมา
 พวงซ่อ เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ดังกล่าวว่า เจ้าพนักงานที่ดิน
 ดำเนินการเองจำเลยมิได้กำหนดเขตที่ดินเพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.)
 ดังกล่าว แต่เจ้าพนักงานที่ดินกำหนดเขตอย่างไรจำเลยยอมรับได้ ตามบันทึกถ้อยคำ เอกสาร
 หมายเลข จ.๑๓ แผ่นที่ ๘ แม้จำเลยจะอ้างว่ามีได้ให้ถ้อยคำดังกล่าว แต่ปรากฏว่าจำเลย
 ได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้ให้ถ้อยคำ และเมื่อมีการออกเอกสารหนังสือรับรองการทำประโยชน์
 (น.ส. ๓ ก.) เอกสารหมายเลข จ.๑๔ จำเลยก็ยอมรับโดยไม่ทักท้วงจึงเจือสมกับทางนำสืบ
ของโจทก์ ข้ออ้างของจำเลยจึงไม่มีน้ำหนักรับฟัง จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นการยืนยันว่า
เจ้าพนักงานที่ดินมิได้รังวัดตามที่จำเลยนำชี้ แต่เป็นการรังวัดตามความเข้าใจของเจ้าพนักงาน
ที่ดินเอง ซึ่งปกติการรังวัดเพื่อออกเอกสารสิทธิหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.)
 เจ้าพนักงานที่ดินต้องมีการแจ้งให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงตามที่ปรากฏในหลักฐานแบบแจ้ง

การครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) มาร่วมระวางแนวเขตและรับรองแนวเขตที่ดินและการเขียน

สำเนาถูกต้อง

(นางวิไลลักษณ์ บุตรดา)

นิติกรชำนาญการ

- ๑๓ -

ข้างเคียง แต่ตามแบบบันทึกการสอบสวนสิทธิและพิสูจน์การทำประโยชน์เพื่อออกหนังสือ

รับรองการทำประโยชน์เฉพาะราย เอกสารหมาย จ.๓ มีเจ้าของที่ดินข้างเคียงเพียง ๓ ราย

คือนายไกรศรี ลีเอียงหรือลีเอียง นายสำรอง ลีเอียงหรือลีเอียง และจำเลยเท่านั้น ไม่ปรากฏ

ชื่อนายลัด พละกล้า และนายดวน ลีเอียงหรือลีเอียง ซึ่งตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน

(ส.ค.๑) เอกสารหมาย จ.๒ ระบุว่าเป็นเจ้าของที่ดินข้างเคียงมาร่วมระวางแนวเขตด้วย

ซึ่งโจทก์ได้หักทวงการรังวัดดังกล่าวตลอดมา แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น สาขาน้ำพอง

ยืนยันที่จะออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ตามสภาพที่มีการปรับเปลี่ยน

ที่ตั้งของที่ดินซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินได้ทำขึ้นใหม่ซึ่งไม่ตรงกับรูปแผนที่ตลอดจนเขตติดต่อ

ในแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เดิม เป็นผลให้มีการรุกล้ำเข้ามาในเขตที่ดิน

การปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรมของโจทก์เป็นเนื้อที่ ๙ ไร่ ๓ งาน ๑๖ ตารางวา การดำเนินการ

ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น

สาขาน้ำพอง จึงขัดต่อระเบียบของคณะกรรมการการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

สถานะถูกต้อง

(พ.ศ. ๒๕๓๒) ข้อ ๑๐ และบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินและสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน

เพื่อเกษตรกรรม เรื่องวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน บัตรดิน

นิติกรชำนาญการ

- ๑๔ -

พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินได้ออกเอกสารสิทธิหนังสือรับรองการทำประโยชน์
(น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๖๙๗ เล่มที่ ๓๗ ข. หน้า ๔๗ ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง
จังหวัดขอนแก่น เอกสารหมาย จ.๑๔ ให้แก่จำเลยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ศาลอุทธรณ์
ภาค ๔ พิพากษาให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เอกสาร
หมาย จ.๑๔ จึงชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาข้อนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้น
มีปัญหาคือต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า
ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องเนื่องจากเป็นการบรรยายฟ้องโดยอ้างว่ามีการ
ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เอกสารหมาย จ.๑๔ ไม่ถูกต้องตาม
ความจริงที่จำเลยครอบครองมิใช่โต้แย้งว่าจำเลยแย่งการครอบครอง ซึ่งจำเลยก็ได้อุทธรณ์
โต้แย้งคำวินิจฉัยดังกล่าว และมีได้กล่าวแก้อุทธรณ์ของโจทก์เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวทั้งที่
จำเลยสามารถยกขึ้นกล่าวอ้างได้ จำเลยเพิ่งมาหยิบยกข้อกฎหมายนี้ขึ้นอ้างในชั้นฎีกา
จึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค ๔ แม้เป็นข้อกฎหมาย
อันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ก็เป็นดุลพินิจของศาลฎีกาที่จะยกขึ้น
วินิจฉัยหรือไม่ก็ได้ เมื่อปรากฏว่าข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นข้อที่จำเลยสามารถยกขึ้น
นางวิไลลักษณ์ บุตรต
อธิบดีศาลฎีกา

- ๑๕ -

กล่าวอ้างได้ในชั้นอุทธรณ์แต่จำเลยไม่ยกขึ้นโต้แย้ง ศาลฎีกาจึงเห็นสมควรไม่ยกข้อเหล่านั้น
ขึ้นวินิจฉัยให้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๙ ประกอบมาตรา
๑๔๒ (๕) ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

อนึ่ง คดีนี้เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น
ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ จะต้องสั่งเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นด้วย แต่ยังไม่ได้สั่ง
ศาลฎีกาจึงสั่งเสียให้ถูกต้อง

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นให้เป็นพับ ให้จำเลยใช้

ค่าทนายความชั้นฎีกา ๓,๐๐๐ บาท แทนโจทก์.

นายชัยวุฒิ โลหิตธานนท์

นายศรีอัมพร ศาลิคุปต์

นายสรทศน์ เอี่ยมวรชัย

สำนักงานอัยการสูงสุด
สำนักงานอัยการสูงสุด
สำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานอัยการสูงสุด

ศาลฎีกา
๑๗ ต.ค. ๒๕๕๖

นางวิไลลักษณ์ บุตรตม

นิติกรชำนาญการ